

проведення оскарження. Ввести механізм притягнення до матеріальної відповідальності тих посадових осіб, які прийняттям завідомо неправомірного висновку державної екологічної експертизи завдали шкоду замовнику та (або) виконавцю робіт. Надати громадськості більших гарантій врахування її думки: замінити юридичні конструкції на зразок «можуть бути враховані» на такі, які зобов'язують компетентні органи враховувати висновки громадських екологічних експертиз. Надати громадянам, іншим фізичним особам право оскаржувати висновки державних екологічних експертиз.

Література

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення 12.03.2021).
3. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 № 2059-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text> (дата звернення 12.03.2021).
4. Бондаренко В.В. Організаційно-правові засоби забезпечення охорони екологічних прав громадян. *Митна справа*. 2011. № 5 (77). Частина 2. С. 413-418.
5. Феньо Н.О., Швець В.Є. Актуальні проблеми формування документального забезпечення та організації екологічної експертизи будівництва. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*. 2008. Вип. 18.3. С. 94-98.
6. Нехорошков В.П., Попова Н.Д. Екологічна експертиза матеріалів ОВНС (оцінки впливів на навколишнє середовище): посібник до практичних занять. Одеса, 2011. 46 с.

УДК 349.6:347.51 (043.2)

Діль Ю.І., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Порушення лісового законодавства являє собою діяння або бездіяльність, яке може спричиняти або не завдавати шкоди лісам чи лісовим землям, але спрямоване проти встановлених прав користування

лісами чи лісовими землями та передбачає юридичну відповідальність правопорушника.

Підставою заподіяння шкоди при користуванні лісами є протиправна поведінка. Протиправне діяння, яке є основною підставою шкоди, можна оцінювати в широкому і вузькому розумінні. У широкому розумінні таке діяння повинно означати порушення положень будь-яких норм, які прямо чи опосередковано регулюють лісові відносини, а за порушення передбачена цивільна (майнова) відповідальність. У вузькому розумінні під протиправним діянням слід розуміти порушення положень українського законодавства про лісове господарство, за яке встановлена цивільно-правова відповідальність.

Порушення лісового законодавства призводить до дисциплінарної, адміністративної, цивільної або кримінальної відповідальності. Кримінальне провадження здійснюється у порядку та на підставі трудового, адміністративного, цивільного чи кримінального законодавства. Проте, ми зупинимось детальніше на цивільно-правовій відповідальності.

Правова основа відшкодування шкоди, завданої цивільним правопорушенням (включаючи цивільне лісопорушення), визначена у ч. 1 ст. 50 Конституції України, де зазначається, що «кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди» [1].

Майнова відповідальність за лісопорушення - це охоронні правовідносини, які покладають на особу, винну в пошкодженні лісів як природного об'єкта, лісового господарства, прав та законних інтересів власників та користувачів лісових ресурсів, обов'язку компенсувати негативні наслідки лісопорушення.

Шкоду, заподіяну порушеннями лісового законодавства, можна визначити як негативні наслідки порушень для лісового господарства у вигляді знищення, пошкодження, забруднення, іншої деградації лісів або певних елементів лісової екосистеми, порушення екологічних зв'язків між ними, таких як зменшення впливу лісового господарства на легальних лісокористувачів через відсутність лісової продукції.

Перелік порушень наведено у ст. 105 Лісового кодексу України, відповідно до якої відповідальність за порушення лісового законодавства несуть особи, які вчинили такі протиправні діяння, як:

- 1) незаконні вирубки та пошкодження дерев та чагарників;
- 2) знищення або пошкодження лісів в результаті підпалу або необережного поводження з вогнем, порушення інших вимог пожежної безпеки в лісах;
- 3) знищення або пошкодження лісу в результаті забруднення його хімічними та радіоактивними речовинами, промисловими та побутовими

відходами, стічними водами, іншими шкідливими речовинами, повеннями, дренажем та іншими видами шкідливого впливу тощо [2].

Однак тимчасові користувачі лісів для довгострокового користування не враховані з точки зору шкоди, оскільки стаття 20 Лісового кодексу України не передбачає права на компенсацію.

Окрім матеріальної шкоди, суб'єкти господарювання, що мають у власності ліси, та лісокористувачі можуть також зазнати моральної шкоди, що також слід враховувати при застосуванні цивільно-правової відповідальності за лісові порушення.

Вони мають право на відшкодування моральної шкоди на загальних підставах, встановлених ст. 1167 Цивільного кодексу України, згідно з якою моральна шкода, заподіяна фізичній або юридичній особі незаконними рішеннями, діями або упуцнення компенсується особою, яка його спричинила [3].

Отже, цивільно-правова відповідальність за порушення лісокористування є видом юридичної відповідальності у сфері використання та охорони лісів, яка виникає за вчинення цивільних лісопорушень та забезпечує компенсацію в порядку та з причин, встановлених цивільним, екологічним, лісовим та іншим законодавством України.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/вр> (дата звернення 30.03.2021).

2. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення 30.03.2021).

3. Цивільний кодекс України від 01.01.2021 № 435-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 30.03.2021).

УДК 349.42 (043.2)

Дмитрієва І.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Жмур Н.В., к.ю.н.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БДЖІЛЬНИЦТВА

Україну в світі визнають як батьківщину культурного бджільництва, заснованого П.І. Прокоповичем, який створив першу школу пасічників і розробив основи ведення галузі майже 200 років тому. Виробничий фонд галузі налічує близько 400 тис. бджолярів та близько 3 млн бджолосімей. Актуальність обраної теми зумовлена тим, що галузь бджільництва